

Doug en Mike Starn, *Attracted to light*, 2001.

‘Fotografie is constructie, net als kijken’

Voor de tweelingbroers Mike en Doug Starn zijn foto's meer dan alleen afbeeldingen; ze zijn ook zelf object, materieel, breekbaar en vergankelijk. Hun conceptuele werk staat op het kruispunt van fotografie, beeldhouwkunst en schilderkunst.

tweelingbroers Doug en Mike Starn (1961). Op hun dertiende samen begonnen met fotografie, samen afgestudeerd aan de School of the Museum of Fine Arts in Boston, en samen in de jaren tachtig beroemd geworden met ruwe, door punaises en plakband samengestelde foto's.

Het idee achter die methode – een foto is meer dan alleen een afbeelding van de werkelijkheid, maar staat ook op zichzelf als een materieel, breekbaar en vergankelijk object – is een rode draad in het conceptuele werk van de broers. Dat staat daardoor op het kruispunt van fotografie, beeldhouwkunst en schilderkunst.

Vandaag opent in de Torch Gallery in Amsterdam hun nieuwe

tentoonstelling *Absorption of Light*. Het is een selectie uit vier series kunstwerken die de broers de afgelopen vijf jaar hebben gemaakt, en waarin ze het thema licht hebben verwerkt. Ook hier domineert het idee dat de foto als object de belichaming van een concept kan zijn.

‘Neem bijvoorbeeld de serie *Attracted to light*’, zegt Doug. ‘Nachtvlinders gebruiken hun vleugels om naar het licht te vliegen, niemand weet waarom. Doordat ze tegen de lamp aanvliegen, beschadigen ze hun breekbare vleugels. Dat proces hebben we na twee jaar experimenteren in de donkere kamer weten na te bootsen. De zilverlaag op de afdruk wordt zacht en laat los, en als de

laag weer hard wordt blijft een vleugellachtige afdruk over.’

‘Zoals we destijds werkten met plakband en punaises, zo hebben we deze beelden ook bewust geconstrueerd en samengevoegd.

Broers Starn maken duidelijk hoe hun beelden ontstaan

Fotografie is constructie, net als gewoon kijken. Als je iets bekijkt, denk je dat je hersens iets visueel registreren, maar in feite construeer je zelf een beeld. Wij ma-

ken die constructie expliciet in ons werk.’

Ondanks dat licht het centrale thema is in de tentoonstelling, komen de werken duister en grimmig over.

‘De wereld is niet duidelijk of helder, maar bestaat uit tegenstellingen’, zegt Mike. ‘Duisternis, of gewoon zwart, fascineert ons, omdat het de totale afwezigheid van licht is, en tegelijkertijd de totale aanwezigheid; zwart is zwart omdat het al het licht absorbeert.’

‘Die tegenstelling is ook goed te zien in de serie *Ganjin*. Ganjin was een blinde Chinese monnik uit de achttiende eeuw die naar Japan werd gestuurd om het boeddhisme te hervormen. Het beeld dat van hem is gemaakt is helemaal

bedekt met bladgoud, dat op de plaatsen die aan veel licht werden blootgesteld afgebladderd is. Op de donkere plekken glimt het goud nog steeds prachtig; duisternis in het licht, en licht in de duisternis.’

Licht kan ook schrijven bij de gebroeders Starn. Want licht laat bomen groeien: door fotosynthese ontstaat koolstof en wordt de boom groter. In *Structure of thought* tonen Doug en Mike silhouetten van bomen in verschillende, met was en vernis bewerkte lagen. De eindeloze vertakkingen moeten de complexe structuren van kennis en geheugen symboliseren. Bovendien lijken de fijne vertakkingen sprekend op het menselijk zenuwstelsel.

‘Toen we toestemming vroegen op het terrein van een laboratorium om een bepaalde boom te fotograferen, vroegen ze om welke boom het dan ging’, vertelt Doug.

‘Ik probeerde het uit te leggen, maar dat lukte niet. Toen zag ik achter de balie een poster van de vertakkingen van het menselijk zenuwstelsel, en wees ik daarop om duidelijk te maken om wat voor soort boom het ging. Bleek het een laboratorium te zijn waar ze onderzoek naar het zenuwstelsel doen. Sindsdien werken we met ze samen.’

Mike en Doug Starn, *Absorption of Light*. Torch Gallery, Lauriergracht 94, Amsterdam, t/m 8 februari.

Van onze verslaggever
Hans Pieter van Stein Callenfels
AMSTERDAM

Altijd hebben ze samengewerkt, de New Yorkse kunstenaars en